

lexika. Z četného „kulinárního jazyka“ Slovenska vytvořily hodnotný slovník nářečových výrazů. Zcela souhlasím se závěrečnou tezí autorek, že „konzumované jedlá a stravovací zvyklosti vypovedají o ľuďoch viac, než by sme na prvý pohľad očakávali. Skladba rodinného obeda nám môže prezradiť celý rad informácií napríklad o ročnom období a klimatických podmienkach danej krajiny, o sociálnom postavení rodiny v danom spoločenstve. Podľa určitých pokrmov na stole môžeme tiež poznať, či rodina oslavuje, alebo ak je stôl chudobný, že sa postí. V jedle je totiž zakódovaná pamäť ľudí, prameniaca v mytologickom a náboženskom ponímaní sveta, ktoré prisúdilo niektorým potravinám, jedlám a nápojom symbolický význam. Z tohto pohľadu si treba uvedomiť, že strava a stravovanie predstavuje významnú časť kultúrneho dedičstva, ktoré môžeme považovať za jeden z najdôležitejších znakov našej identity“ (s. 476).

Magdaléna Rychlíková
(NM – Náprstkovo muzeum)

Jaroslav Pánek – Eva Procházková (eds.), REGIONÁLNÍ VLASTIVĚDNÁ PERIODIKA A JEJICH MÍSTO V HISTORIOGRAFII. Muzeum Podblanicka, Státní oblastní archiv v Praze, Státní okresní archiv Benešov, Benešov – Vlašim 2012, 306 s.–

Monotematický sborník *Regionální vlastivědná periodika a jejich místo v historiografii* je výsledkem rokování na stejnojmenné konferenci, konané ve Vlašimi v roce 2011. Historický kontext tu dominuje, nicméně je východiskem k úvahám, jak s regionálními periodiky nakládat

v současné kulturní a ekonomické situaci, jak do budoucna zabezpečit nejen jejich odbornou úroveň, ale též náležitě uznání a ohodnocení, vyjádřené zařazením do evropských informačních sítí. V úvodním příspěvku J. Pánka jsou navržena konkrétní vědecko-organizační opatření, která by k tomuto cíli měla vést. Význam regionálního bádání, které nachází odraz v regionálních časopisech, zhodnotil J. Pánek jako jeden z pilířů české a evropské vědy. V oddílu souhrnně nazvaném Evropské a domácí souvislosti jsou dále zařazeny teoreticky zaměřené úvahy H. Kábové o pojetí historické vlastivědy u J. V. Šimáka a stať P. Holáta o významu regionálních periodik v koncepcích F. Roubíka. Historiograficky zaměřená studie B. Jirouška v jistém smyslu přesahuje dané téma, když na pozadí jednoho periodika, totiž Časopisu Společnosti přátel starožitností, rekonstruuje spory o poslání regionálních dějin i o ideologizaci historické vědy v 50. letech 20. století.

Vzhledem k tomu, že podnět ke konferenci nad regionálními periodiky dalo padesáté výročí trvání Sborníku vlastivědných prací z Podblanicka (SVPP), je pochopitelné, že některé z příspěvků se vztahují právě k němu. Především je to studie o genezi vlastivědných periodik na Benešovsku včetně SVPP (E. Procházková), dále zhodnocení půlstoletého přírodovědného výzkumu na Podblanicku prezentovaného na stránkách SVPP (Z. Brandl) a zhodnocení výzkumu lidového stavitelství prezentovaného tamtéž (L. Procházka).

Většina příspěvků pojednává regionální periodika v rámci zemském či oblastním. Česká periodika souhrnně pojednává

nejsou, moravským (do roku 1948) se věnuje J. Kubíček, slovenským L. Kačírek. Rozbor středočeských periodik archivní provenience podal P. Doležal.

Dále jsou v příspěvcích pojednána periodika z jednotlivých regionů a měst: z Pelhřimovska (M. Skořepová), z Českého ráje, Podkrkonoší a Pojizeří (K. Bílek), Trutnovska (V. Málek), středního Polabí (K. Pátrová – M. Pátra), Mostecka (M. Myšička) a Zlínska (J. Kaňka – P. Gajdošíková). Z konkrétních periodik byl analyzován sborník Ostrava (A. Barcuch) a týdeník Šariš (P. Koval).

Vydavatelskou činnost jednotlivých muzejních institucí zhodnotily příspěvky H. Stejskalové (Jihočeské muzeum) a J. Nováka (Muzeum Šumavy v Sušici). Zásluhy Josefa Oldřicha-Oldry Novotného o vlastivědu Českobrodsko zhodnotila M. Suchomelová.

Některé z příspěvků rozebírají společenské a národnostní faktory, které spolupůsobily při vzniku a vydávání určitých periodik. B. Roedl z tohoto pohledu zhodnotil česky a německy vycházející periodika v českém pohraničí, D. Coganová aktivitu učitelských jednot při vydávání vlastivědných sborníků Českého ráje a Podkrkonoší.

Poslední oddíl tvoří příspěvky specialistů, kteří se soustředili na přínos regionálních periodik k svému vědnímu oboru či podoboru, konkrétně k bibliografii a pomocným vědám historickým: numismatice (E. Šimek), epigrafice (J. Roháček), bibliografii (J. Kadnerová, V. Horčáková).

V regionální skladbě sborníku je patrná určitá nerovnoměrnost, respektive slabší zastoupení Moravy. Nicméně příspěvky ze

Slovenska zajímavě svědčí o společně prožitých historických etapě, která nalezla odraz i ve vzniku a vydávání řady regionálních sborníků. Soubor prezentovaných a z různých úhlů zhodnocených regionálních periodik je samozřejmě neúplný. Mnoho dalších, vycházejících z iniciativy jedinců i institucí po delší či kratší dobu, zůstalo stranou a na své zhodnocení teprve čekají. Této úlohy by se mohli ujmout především etnologové, neboť právě jim slouží regionální periodika jako nenahraditelný zdroj informací.

Lydia Petráňová (EÚ AV ČR, v. v. i.)

Alena Nachtmannová, MEZI TRADICÍ A MÓDOU – ODÍVÁNÍ V ČECHÁCH OD RENESANCE K BAROKU. NPÚ ÚOP středních Čech v Praze, Havlíčkův Brod 2012, 303 s.–

Dějiny módy se v posledních dvaceti letech ocitají v popředí zájmu českých badatelů a především badatelek. Po letech, kdy jedinými dostupnými českými tituly byly většinou souhrnné práce Ludmily Kybalové, Mileny Lamarové či Zikmunda Wintera, začala vycházet specializovaná edice Dějiny odívání v nakladatelství Lidové noviny. Od roku 1996 bylo postupně publikováno osm dílů podrobného historického přehledu vývoje oděvu a módy v jednotlivých částech Evropy včetně situace v Čechách z pera Ludmily Kybalové. Dějiny odívání svým zpracováním a koncepcí ovlivnily a inspirovaly další autory. Ze zahraničí k nám přicházejí podnětné impulsy a zkušenosti se zpracováváním textilních památek a dalších pramenů, které pomáhají